

Kuutamoyö arolla

Kirj. Hemmi Aro.

Pimeä on kesäyö arolla. Vaivoin eroitat edellä olevat kaksi kameella, niistäkin vain ääriä. Ympäriin tuntuu kaikki sulautuneen yhdeksi ainoaksi epämääräiseksi eetterimereksi.

Kameelien hengityksestä ja vankku rien asennosta tunnet, että maa allasi kohota. Todellakin. Olemme kulkenet kymmenen virstaa pitkän alangan ja kohoamme ylängölle. Rinne ei ole jyrkkä. Karavaanin johtajakirjuri selittää, että ylämäkeä on noin puoltolista virstaa ja että kaikkiaan nonnemme likipitään kahdeksan hänen aulinsa korkeutta, s. o. noin 18 metriä. Vaikka nousu on siis noin loiva, näyttää se kuitenkin pimeässä tavattoman jyrkältä ja pienä valmis ivanhymy sunpilessä odotat, milloin kirgisimenne sanoo, että tiellä on eksytty ja että tiellä on ylipääsemättömän likijyrkkä vuorenselä. Tätä ei kuitenkaan tunnunkuluvan. Karavaani jatkaa rauhallisesti kohotumistaan.

Yhtäkkiä pysähtyvät silmät kuin nauhattuina yhteen kohtaan. Näyttää siltä kuin rupeaisi ikäänkuin esiripun takaa kohoamaan mahtava, musta torni. Hetki hetkeltä se nousee yhä ylempääksi ja käy yhä uhkaavammaksi näköiseksi. Mielikuvituksen lemmitäviä kertomukset keskiajan ritalliloinsta, ja kuvittelet olevasi ritari, jonka eteen yhtäkkiä ilmestyi vihollisen linna. Vastomaisesti pidät hengitystäsi, ettei valu tornin hulpuilla valvova valpas vartija sinua huomaisi ja torventoitoksella ilmoittaisi linnavälille lähellä vaaravasta vaarasta. Nämä kuvat häilyvät, kun tähän asti sauttamaan tullut kameelien ja hevosten lehtiä karauttaa ratsullaan kukkulan kohti ja kohta ilmestyy sen hulpuille. Ikäsesti jää tuo kuva mieleen. Niin jylhän kaunis se on; korkean ja jylhän kukkulan laella ratsastaja, joka vaivoin eroitautuu yön tumma taivasta vasten.

Kohta alkaa kuitenkin yö valjeta. Aluksi se on hyvin epämääräisen hämävä, mutta sitten voi jo ruveta eroittamaan esineitäkin paremmin. Ensimmäiset näkyvät ainoastaan lähimmät kameelit, sitten jo koko karavaani ja vihdoin koko seutu. Olemme ylitseantogolla, jonka joka puolella kohoavat matalat kukkulat. Aluksi ne näyttävät hyvin kaukaisilta, mutta pian näkee, että koko ylämäki on tuskin kymmentä virstaa läpimitaten. Sekä yö yhä vaalenee. Vieläpä oikealla puolella olevien kukkuloiden huiput alkavat kirkastua. Aluksi on väri harmaaharmaaksi, siitä vaaleharmaksi, jossa valkea voittaa yhä enemmän ja enemmän. Vihdoin alkaa valkea kirkastua, kirkastuu yhä enemmän ja enemmän ja saa jo hopean väkettä välikäsi. Tuo väike käy aina viimakkaamaksi, kunnes vihdoin suunnaton suurelta näyttävään pyöreään hopealevyä yläreuna pistää esiin kukkulan reunan takaa. Sitä mukaa kun se nousee, pienenee se pienemistään, kunnes se on kokonaan päässyt taivaanvaanalle ylipuolelle. Edessä on meillä vanha tuttu muinaiselta ajoilta, hän, jota katsellessa olemme monet muistokaimista heikistyneet viedtään haaveillen ja onnesta urehoiden, hän hellen tunteiden luja — kuu.

Oodon tunteen tuo se nytkin. Kaikkien katseet suuntautuvat sinnepäin, näkyypä muutamien silmissä kyynekin kimattelevan. Muistukohan muinaisista hetkistä joku, jonka tahtoisi mutta ei uskalla takaisin toivoa?

Hiljaisina ovat toverit. Ei kuulu ääntä, ei edes kuiskausta. On kuin olisi koko kulkue lumottu.

Vihdoin kuuluu vapauttava sana: "No, jokos te nukutte, vai muistuvatko mieleen entiset kuutamoyöt Suomessa? Ei maksa murehtia. Nyt kuljetaan kirgisianon, ja jos mieli haaveilla kuutamoyöistä, niin siihen saa sitten tilaisuuden kirgisistytön kanssa, kunhan Bajan-Auliin päästään."

Se päästi lunoista ja pian alkoi kuulua pimeän tullen taunnot puhelu.

"Niin oukin. Oikein puhuit, toveri. Nyt ollaan täällä ja sinä kaikki. Antaa surra hevosen, sillä on iso

pää ja harvassa korvia. Mutta eikö-lään lauletaisi!"

"Se on oikein, lauletaan, pojat."

"Mikä lauletaan?"

"Työväen marssi."

"Se käy."

Ja kohta kuuluu reipas marssi kanaan kirgisialholla, jossa se täti ennen ei varmaankaan liene katumat. Huuhkajakin pelästyy moista menoa ja lähtee kiihkeästi painelemaan lähimpien kumpujen taakse.

Laulu kajahtaa laulun perästä. Aulussa lauletaan aatteellisia lauluja, mutta sitä mukaa kuin mielet nousevat ja lämpenevät, muuttuvat laulutkin, kunnes vihdoin viimein joku jo kiihkeässä seisten päästelee suureksi huiviksi Tamerin kupletteja.

"Ei tämä laulukaan käy aamun sti," virkahtaa vihdoin joku. "Lähdetään juoksemaan tonne lähemmälle kummulle lähemmäksi ensiksi ehti. Kylmäkin tulee koko yö kärryissä kököttää."

"Miksiäis ei."

"Kuinka sinne juoksee? Niethän ettei sielläpäin on aivan pimeää. Sattu vielä kompastamaan ja loukkaa itsensä."

Todellakin. Kun puolella on valoisaa kuin päivällä; eroittava yksinä jokaisen heinäkorren ja kameelien kyljet olivat kuin hopeidut, mutta vastakkaisella puolella oli omituisen pimeää. Sijnepäin ei maata eroitannut kymmentä askelta, kaikki oli ikäänkuin epämääräisen väriseen sumuuneeen verhottunut. Näyttää siltä, kuin olisi sinne jyrkkä alamäki. Eroittautuvat vasta reunakukkuloiden rinteillä.

Kaunisto on sensijaan kauempaa katsella karavaania kunta vasten. Varsinkin kameelit näyttivät tanssivilta horman heugiltä, jotka vetivät perässään kummallisia ihmishaamulla täytettyjä vehkeitä. Varsinkin ensimmäinen kameeli, istuvine ohjaajineen oli hyvin kummallinen ryhmä. Ellei todellisuutta tuntisi, voisi mielikuvitus luoda hurjia kuvia.

Kauan ei tätä näkyy kuitenkaan jaksa ihailla. Yö rupeaa vaatimaan osansa. Vihitellen alkaakin puhe hiljentyä. Arollakin olleet toverit palaavat yksi toisensa jälkeen kärryille ja käyvät maata ja pian on koko toverijoukko rauhallisen unen helmoissa.

Naisten kehittymättömyys taantumusta edistämässä

Amsterdammassa ilmestyvän sosialidemokratian "Het Volk'in" päätoimittaja, I. F. Ankersma kirjoittaa "Vorwärts":lle:

Naisten äänioikeuden toteuttamisen jälkeen vaalit ovat päättäneet kirkollismielisten suureksi voitoksi. Viimeksi oli keuhällä 1918 valitussa parlamentissa vain 50 pros. kirkollismielisiä, mutta nyt on heidän prosentilukunsa kohonnut 59:ään. Samalla on vapaamielinen puolue menettänyt puolet edustajapaikoistaan. Sosialidemokratian puolue on alennunut 22:sta 20 prosenttiin. Vallankumouksellinen ryhmä, joka 1918 pääsi ensi kerran eduskuntaan 4 miehen vahvuksena, on vähentynyt kahdeksaan.

Kirkollismielisten voitolla on kahdenlaiset syyt. Ensimmäinen on naisten äänioikeus. Miesten äänioikeudella, vaikkakin se tuli yleiseksi vasta 1910, on takanaan jo pitkä käytäntö. Monet sadattuhannet työlliset ovat niin ollen jo kauan olleet poliittisesti kouluuntunteita. Mutta naiset, joilla ei tähän asti ollut äänioikeutta, olivat suurin piirtein katsoen pysyneet kokonaan vieraina poliittisille asioille. Äänioikeuden toimeenpääntö on naisten suurelle enemmistölle aivan valmistamattomana. Sitä joutuivat he kirkollismielisten demagogian heipoksi saaliksi. Pikkukaupungeissa, maaseudulla ja erikoisesti klerikalisissa maakunnissa on kirkko säilyttänyt heikentymättömän vaikutusvaltansa naisiin. Jopa järjestyneiden puolueveroiden väimot ovat usein äänestäneet kirkollismielisiä.

Kirkollismielisten voiton toinen syy on vapaamielisten täydellinen romahdus. Tässä vaalitaistelussa olivat vapaamieliset rajunnaat sunsoittajat. Valtion vaikeaa raha-asemaa, sodasta ja kallista ajasta johtuvia

korkeita veroja käyttivät he anka-raan kiihotukseen "kallista" sosiaalita lainsäädäntöä, työllisten "korkeita" vaatimuksia, 8-tunnin työaikaa y. m. vastaan. Yli satatuhatta vapaamielistä äänestäjää onkin katsonut voitonsa suorastaan siirtyä kirkollismielisten leiriin. Niinpä kokosikin kolmesta kirkollismielisestä puolueesta taantumuskellisimman, "kristillisdemokratian" äänimäärä 7 prosentista 11:teen.

Vaalien tulos on niin ollen taantumuksen voitto. Kaikkialla Euroopassa raivoava taantumus on heittänyt lääneensä myöskin Hollantiin.

ÄITI

KIRJ. MAKSIM GORKIJ
Suom. Hanna Kunna.

(Jatkoa)

Äiti näki kuinka jokainen piirsi äänensä asiakirjaan, hänen kiihotuksensa painui alas ja hellempi tunne täytti hänen hantansa. Silmänsä täytyivät kyyneillä — polttavilla lonkatun voimattomuuden kyyneillä — sellaisilla kyyneillä, joita hän oli vuodattanut kaksikymmentä vuotta naimisissa ollessaan, mutta viimeksi kulumena vuosina — oli hän melkein kokonaan unohtanut niiden kitkerän, sydäntä kalvavan maun.

Upseeri katseli häntä halveksivasti. Hän ryypisti silmäkulmiansa, huomauttaen: "Te huudatte ennenkuin häntä on läsnä, rouvaseni! Pitäköön varame, että teillä on kyyneleitä säätöissä tulevaisuutta varten!"

"Äidillä on aina kyyneleitä kaikkeen, kaikkeen! Jos teillä on äiti, hän kyllä tietää!"

Upseeri kokosi kiihkeesti kaikki paperit uusin kansiin, joissa oli kiltäviä lukoja.

"Kunna riippumattomia he kaikki täällä ovat!" virkkoi hän kääntyen poliisikomisariuskeksen puoleen.

"Tottelemattomia roistoja!" mutisi poliisikomisarius.

"Mars!" komensi upseeri.

"Hyvästi, Andrei! Hyvästi Nikolai!" virkkoi Pavel lempeästi, matalalla äänellä, puristaen ystäviensä käsiä.

"Kas niin. Hyvästi, kunnes taas tavataan!" rähisi upseeri.

Vyesovshchikov puristi ääneltä Pavelin käsiä lyhyillä sormillansa ja hengittäen raskaasti. Veri nousi hänen paksuun niskaansa; hänen silmänsä säihkyivät pettyneestä vihas-ta. Vähänvähänsä kasvat säteillivät päivänpäistettä. Hän kumarasi päätänsä ja kuiskasi jotakin äidille, joka teki ristumerkin hänen ylitseensä.

"Junala mustaa rebellistä ihmis-tä", kuiskasi hän.

Vihdoin alkoivat kaikki harmaatakkiset lappaa ulos porstuaan, ja heidän kannuksensa hellivät polstuesaan. Rybin läksi viimeisenä. Hän katseli Pavella huomaavalla ilmeellä ummissa silmissänsä ja virkkoi miet-tivästi: "No niin, ei-päihän muuta kuin hyvästi nyt!" ja rykäisten partaan-sa kulki hän keveästi ulos etehiseen.

Pavel käveli kiedet seläntäkana harvaasti edestakaisin huoneessa, astel-len kirjojen ja vaatteiden ylitse jota oli kasaantunut lattialle. Vihdoin virkkoi hän synkästi:

"Näihän kuinka se tapahtui! Loukkausten kanssa! Inhottavasti — niin! He jättivät minut jällelle."

Katsellen nenvottomasti huoneessa valitsevaa epäjärjestyä, kuiskasi äiti surullisesti: "He vievät shuit myös, ole varma siitä. Mutta miksi puhui Nikolai heille sillä tavoin?"

"Laulen että hän pelästyi," virkkoi Pavel tyneesti. "Niin — heille on mahdotonta puhua, aivan mahdotonta! He eivät kykene ymmärtämään mitään!"

"He tulivat, sieppasivat saalinsa ja veivät ne pois," mutisi äiti, heiluttuen käsiänsä. Mutta koska poikaansa jätettiin rauhaan, tykytti sydämensä keveämmin. Mielensä pyöri

yksinkertaisesti yhdessä ainoassa pira-teessä, eikä halunnut siitä liikkua mihinkään. "Kuinka hän halveksii meitä tuo keltainen kätyri! Kuinka hän meitä kohtelee?"

"Äikälämme ajattelko sitä enää, äiti!" virkkoi Pavel päättävästi. "Poi-mikaamme nämä ylös!"

Hän kutsui äitiänsä "mamaksi", jota sanaa hän käytti ainoastaan sil-loin kun hän tuli häntä lähemmä. Äiti tuli hänen luokseensa, katsoi häntä silmiin ja kysyi lempeästi: "Loukka-sivatko he sinua?"

"Loukkasivat," vastasi hän. "Se on vaikeaa — hyvin vaikeaa kärsiä! Olin melummin mennyt heidän kanssaan."

Äidistä näytti että poikansa silmissä kielui kyyneitä ja haluten loh-duttaa äitää, aavistaen mikä traska hänen sydäntänsä ahdisti, virkkoi hän huoleen: "Odota hetkinen — he vie-vät kyllä vielä sinutkin!"

"Niin tekevät!" vastasi hän.

Hetkinen äänettömyyden jälkeen virkkoi äiti surullisesti: "Kuinka kova shuit olet, Pavel! Jospa edes kerrankin lohduttaisit minua! Mutta shua et sitä tee. Kun minä virkan jotakin kauhistuttavaa, lisää sinä siihen pahempaa."

Pavel katseli häntä, meni aivan hänen luokseensa ja sanoi lempeästi: "En voi, äiti! En voi valehdella! Sinun täytyy tottua siihen!"

Valoa hakemassa.

Seuraavana päivänä saivat he tie-tää, että Bukia, Samoiov, Somov ja viisi muuta oli vangittu. Iltasella tuli Fedja Maxim heille juoksujuh-lusa. Hänen kotonansa oli myös ollut etsijöitä. Hän piti itseensä oikeana sankarina.

"Pelottiko teitä, Fedja?" kyseli äiti. Hän kalpeni, kasvonsa tiivistyivät ja sieramensa vapisivat.

"Pelkäsin että upseeri löisi minua. Hänellä oli musta parta, hän on ro-tava mies, sormensa ovat karvaiset, ja hän käyttää tummia silmälasia, joten hän näyttää kuin olisi hän sil-mäton. Hän kiljui ja polki jalkaan. Hän sanoi että minä tulisin märki-nemään vankiloissa. Eikä minua ole ikinä äiti eikä isä rangaissut; he rakastavat minua, sillä minä olen heidän ainoa poikansa. Kaikkia ku-ritetaan yhtenäin, mutta minä sääst-yn aina."

Hän ummist silmänsä hetkiseksi, puristi yhteen huuliansa, pyyhkäisi tukkaansa taapäin nopealla liikkeellä molemmilla käsillään ja katsoen Pa-veliin punertavin silmin, virkkoi hän: "Jos kuka minun koskee, silloin is-ken häneen koko ruumillni voimalla niinkuin veitsi — minä puren hampaani häneen kiinni — haluaisin mie-luummin että hän siinä paikassa lo-pettaisi minut, ja sitten olisi kaikki lopussa yhdellä kertaa!"

"Itseisi puolustamaan on sinulla oi-keus", virkkoi Pavel. "Mutta varo et-tet hyökkää!"

"Olette niin hepto ja laha", huomautti äiti. "Mitäpä hyvää olisi tappelemisesta?"

"Minä tahdon tapella!" vastasi Fedja matalalla äänellä.

Hänen mentyään virkkoi äiti Pa-velille: "Tämä nuorukainen mence ka-dotukseen pikemmin multa kaikkia". Pavel vaikein.

Muutama minuuttia kuluttua auke-ni keittiön ovi hitaasti ja Rybin astui sisään.

"Hyvää iltaa! virkkoi hän hymyil-len. "Tässä minä olen taas. Ellen he toivat minut tänne; täällä olen tänne omasta vapaasta tahdostani. Niin, niin!" Hän puristi lujasti Pa-velin kättä, asetti sitte kätensä äidin olkapäälle ja virkkoi: "Annattehan minulle teetä?"

Pavel katseli äänettömällä hänen tum-mia, älykkäitä silmiä. Jonkunmoien vakavus ilmaantui hänen rauhalli-sessa katseessansa; hänen suora var-talonsa herätti luottamusta.

Äiti meni keittiöön valmistamaan samovaaaria. Rybin istuutui, silitteli

(Jatkoa kahdenkellosta sivulla)